

JAK CHRONIĆ W SIECI SWÓJ WIZERUNEK

Ktoś opublikował **ZDJĘCIA NASZEJ OSOBY W INTERNECIE?** Nie chce ich usunąć? Prawnik radzi, co zrobić w takiej sytuacji

W ostatnich latach niezwykle modne stało się dokumentowanie w sieci zdarzeń życia codziennego. Internauci chętnie publikują w serwisach społecz-

nościowych informacje na temat tego, jak się czują, gdzie się znajdują, co w danym momencie robią i z kim, tworząc w sieci swoisty pamiętnik. Nieodłącznym elementem takich

relacji są fotografie. Nie ma problemu, gdy przedstawiają one właściciela danego profilu internetowego. Problemy mogą natomiast pojawić się, gdy publikuje on w sieci zdjęcia,

na których uwiecznione zostały również inne osoby. Może bowiem okazać się, że w sposób nieuprawniony doszło do wykorzystania cudzego wizerunku. **ng**

CZYM JEST WIZERUNEK?

Do dnia dzisiejszego nie udało się stworzyć jednolitej definicji wizerunku. Jak podaje Wikipedia, jest to podobizna osoby utrwalona w postaci obrazu, rysunku, fotografii bądź sposobu percepcji danej osoby. Podobnie definiuje pojęcie wizerunku Słownik języka polskiego PWN. **Wizerunkiem może być nawet karykatury narysowane ołówkiem kontur twarzy, jeżeli tylko pozwala na zidentyfikowanie osoby, do której należy.** Jeszcze dalej poszedł Sąd Najwyższy. W wyroku z dnia 20 maja 2004 roku wydanym w sprawie prowadzonej pod sygnaturą II CK 330/03 stwierdził bowiem, że wizerunek, poza dostęgalnymi dla otoczenia cechami fizycznymi, tworzącymi wygląd danej jednostki i pozwalającymi – jak się określa – na jej identyfikację wśród innych ludzi, może

obejmować dodatkowe utrwalone elementy związane z wykonywanym zawodem, jak charakterystyczna, ubiór, sposób poruszania się i kontaktowania z otoczeniem. Co ciekawe, wskazany wyrok został wydany w sprawie z powództwa aktora Bogusława Lindy, który dochodził nim swoich praw w związku z wykorzystaniem w książce „Quo vadis – prawda i legenda” przez Oficynę Wydawniczą „G&P”, jego fotografii. Aktor zagrał w filmie „Quo vadis” Petroniusza – jedną z głównych ról, a książka z jego fotografią miała stanowić promocyjną mocję kinowej produkcji. Linda przegrał proces.

DLACZEGO NIE MOŻNA SWOBODNIE PUBLIKOWAĆ CUDZEGO WIZERUNKU W SIECI?

Wizerunek, choć nie został zdefiniowany przez przepisy prawa polskiego, podlega ochronie. Zapewniają ją przepisy Kodeksu cywilnego oraz ustawy o Prawie autorskim i prawach pokrewnych, które wprost posługują się tym pojęciem, przewidując jednocześnie sankcje za ich naruszenie. Dlaczego ochronie wizerunku przypisuje się aż tak duże znaczenie? W świetle przepisów Kodeksu cywilnego, **wizerunek zaliczany jest bowiem do dóbr osobistych.** Dobra osobiste to pojęcie odwołujące się do mających znaczenie dla każde-

go człowieka wartości. Wśród nich obok wizerunku wymienia się między innymi imię, nazwisko, pseudonim czy zdrowie. Prawo zapewnia im szczególną ochronę. W razie ich naruszenia, można przeciwko naruszcycielowi skierować szereg roszczeń. Jest to jak najbardziej uzasadnione – nie każdy bowiem życzy sobie, by jego wizerunek był bez jego zgody, a niejednokrotnie nawet wiedzy, rozpowszechniany w sieci, w prasie lub w telewizji. Takie działania nie tylko godzi w prawo do wizerunku, ale również w konstytucyjne prawo do prywatności.

JAK LEGALNIE PUBLIKOWAĆ W SIECI ZDJĘCIA PRZEDSTAWIAJĄCE CUDZY WIZERUNEK?

O tym, co zrobić, by móc bez obaw opublikować w sieci fotografie przedstawiającą cudzy wizerunek, stanowią przepisy wspomnianej już ustawy o Prawie autorskim i prawach pokrewnych. Wbrew pozorom, zasada jest bardzo prosta – **rozpowszechnianie wizerunku wymaga zezwolenia osoby na nim przedstawionej.** Dlatego gdy zamierzamy wgrać na profil społecznościowy lub na stronę internetową zdjęcie z imprezy czy wakacji, przedstawiające poza

nami samymi również inne osoby – nawet będące naszymi bliskimi znajomymi, warto zapytać ich o zgodę na publikację. Niekoniecznie bowiem każdy chce, by jego zdjęcie znalazło się w sieci. Zgoda na publikację fotografii może być wyrażona w dowolnej formie – nawet ustnie. Nie budzi jednak wątpliwości, że forma pisemna zawsze jest najbezpieczniejsza. Zgody udzielonej na piśmie trudno się wyprzeć. Ze zgodą udzieloną w formie ustnej może być różnie.

KIEDY ZGODA NA ROZPOWSZECHNIANIE CUDZEGO WIZERUNKU NIE JEST WYMAGANA?

Nie zawsze trzeba uzyskiwać zgodę na rozpowszechnienie cudzego wizerunku, na przykład poprzez opublikowanie w internecie zdjęcia przedstawiającego czyjś wizerunek. Sytuacje, w których uzyskanie zgody w tym zakresie nie jest konieczne, określają przepisy zawarte w Prawie autorskim. W ślad za nim można wskazać trzy podstawowe przypadki, kiedy zgoda na publikację wizerunku nie jest potrzebna. Poznajmy je:

- jeżeli osoba, której wizerunek utrwalono na fotografii, **otrzymała umówioną zapłatę za pozowanie**, chyba że wyraźnie zastrzeżono konieczności uzyskania jej zgody na publikację zdjęcia;
- jeżeli zdjęcie, które zamierzamy opublikować, **przedstawia osobę powszechnie znaną oraz wykonano je w związku z pełnieniem przez nią funkcji publicznych**, w szczególności politycznych, społecznych, zawodowych;

■ jeżeli dana osoba znajdująca się na zdjęciu stanowi jedynie **szczęśliwą przypadłość**, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza. Mając na uwadze powyższe, wskazać należy, że zgody na publikację zdjęć w internecie, ale także na billboardach czy w prasie, nie będzie musiała uzyskać agencja reklamowa, która zapłaciła modelowi lub modelce za udział w kampanii reklamowej, w tym za pozowanie. Nie będzie również konieczności uzyskiwania zgody na umieszczenie w sieci fotografii premiera czy prezydenta, wykonanej na przykład przy okazji obchodów Święta Niepodległości – niewątpliwie bowiem są to osoby powszechnie znane, a ich udział w tego typu wydarzeniach wiąże się z pełnieniem funkcji publicznych. Ta zasada nie dotyczy policjantów, strażników miejskich, lekarzy czy księży – wprawdzie możemy zrobić im zdjęcie podczas

wykonywania obowiązków, ale nie możemy go rozpowszechniać w internecie. W wątpliwości należy natomiast podać dopuszczalność fotografowania i umieszczania w sieci zdjęć bez uprzedniego uzyskania zgody celebrytów w prywatnych sytuacjach, na przykład na zakupach lub na kolacji. Działanie takie narusza nie tylko prawa do ich wizerunku, ale także prawo do prywatności. A co ze zdjęciami grupowymi? W świetle przepisów prawa polskiego za dopuszczalne uznaje się opublikowanie w internecie zdjęcia z koncertu czy innej imprezy masowej, na którym uwieczniono kilkadziesiąt, kilkaset czy nawet kilka tysięcy osób. Trudno bowiem byłoby uzyskać zgodę każdej z nich w tym zakresie. Podobnie w przypadku wykonania zdjęcia deptaku, po którym przechadza się ludzie nieznanymi z imienia i nazwiska.

NATALIA GAWEL
autorka tekstu

Adwokat w Kancelarii KSP Legal & Tax Advise i doktorantka na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Zdjęć policjantów, strażników miejskich, lekarzy czy księży nie możemy rozpowszechniać, nawet gdy zdjęcie zrobiono podczas wykonywania przez nich obowiązków służbowych

Foto: Borek15, Kuriani, Angiola Waige/123rf.com

OCHRONA WIZERUNKU

CZY DOPUSZCZALNE JEST OPUBLIKOWANIE W SIECI ZDJĘCIA KLASOWEGO?

Niezwykle popularne jest umieszczanie w serwisach społecznościowych zdjęć z czasów szkolnych, przedstawiających wizerunki wszystkich uczniów danej klasy, na których poszczególne osoby stanowią całość. Szczególnie z tego typu fotografii zasłynął serwis nk.pl, przeciwko któremu wystąpił jeden z jego użytkowników po tym, jak inny użytkownik opublikował na swoim profilu fotografię z czasów szkoły podstawowej, oznaczając na niej z imienia i nazwiska poszczególnych uczniów, w tym owego użytkownika. Pomimo jego interwencji i kilkakrotnego żądania usunięcia

zdjęcia z uwagi na twierdzenie, że jego publikacja narusza dane osobowe użytkownika, nk.pl odmówiła. Sprawa skończyła się przed sądem, który stwierdził, że użytkownik miał rację. Naczelny Sąd Administracyjny w wydanym w tej sprawie wyroku z dnia 18 listopada 2009 r., sygn. akt I OSK 667/09, uznał, że **pojęcie dane osobowe na gruncie prawa polskiego obejmuje wszelkie informacje dotyczące osoby fizycznej, jeśli możliwe jest określenie jej tożsamości i zidentyfikowanie**. Dane osobowe to zespół wiadomości (komunikatów) o konkretnym człowieku na tyle zintegrowany, że pozwala na jego zindywiduali-

zowanie. Obejmuje co najmniej informacje niezbędne do identyfikacji (imię, nazwisko, miejsce zamieszkania), jednakże do tego się nie ogranicza, mieszczą się w nim bowiem również dalsze informacje, wzmacniające stopień identyfikacji. Do informacji takich należą zdjęcia osoby fizycznej, chociażby wykonane w przeszłości, umożliwiające jej identyfikację. W sytuacji gdy zdjęcie takie jest umieszczone wraz z imieniem i nazwiskiem osoby na nim występującej w miejscu dostępnym dla nieograniczonej liczby podmiotów, należy uznać, iż stanowi ono dane osobowe podlegające ochro-

nie na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych. Powyższy wyrok w sposób jednoznaczny wskazuje, że publikacja zdjęcia klasowego w sytuacji, gdy nie uzyskaliśmy zgody naszych koleżanek i kolegów z czasów szkolnych na jego wrzucenie do sieci, może okazać się ryzykowna. Nie tylko bowiem skutkuje to naruszeniem prawa do wizerunku, ale także danych osobowych – gdy możliwa jest identyfikacja danej osoby na zdjęciu. Zaznaczyć należy, że dotyczy to nie tylko zdjęć grupowych, ale także takich, na których znajduje się tylko kilka osób czy nawet jedna.

CO GRODZI ZA NIEUPRAWNIONE WRZUCENIE ZDJĘCIA Z CUDZYM WIZERUNKIEM DO SIECI?

Osoba, której fotografię bez jej zgody opublikowano w internecie, w pierwszej kolejności jest uprawniona do żądania zaniechania dalszych naruszeń. Mówiąc najprościej, **może żądać natychmiastowego usunięcia zdjęcia z sieci**. Może także żądać, aby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności **aby złożyła publiczne oświadczenie o odpowiedzialności treści i formie** (na

przykład przepraszamy w lokalnym dzienniku opublikowane na jego pierwszej stronie czcinką w określonym rozmiarze).

Żądanie opublikowania przeprasziny ma sens szczególnie w przypadku, gdy opublikowane zdjęcie naruszało dobre imię osoby na nim uwiecznionej.

Co więcej, jeżeli naruszenie praw do wizerunku danej osoby było zawinione, **sąd może przyznać na jej rzecz odpowiednią sumę pieniężną tytułem zadośćuczynienia** za doznaną krzywdę lub na jej żądanie zobowiązać sprawcę naruszenia, aby uiścił odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez nią cel społeczny. Osoba poszkodowana, jeżeli w skutek publikacji zdjęcia z jej wizerunkiem poniosła szkodę, może również dochodzić od naruszciciela odszkodowania.

